

Ziya Gökalp'in Türkçülük Fikriyle Türkiye Yüzyılına Bakmak

Examining The Century Of Turkey Through Ziya Gökalp's Idea Of Turkism

Dilay NAKIŞ*

Öz

Ziya Gökalp, Türkçülük fikrinin ortaya çıkmasında ve bu fikrin gelişip sistemleşmesinde öncü isim olan bir fikir insanıdır. Onun Türkçülük düşüncesiyle yapmış olduğu bilimsel çalışmalar sonucunda bir fikir akımı olarak Türkçülüğün yaygınlaşması, başta Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşundaki devlet felsefesinin temelini oluşturmaktadır. Böyle önemli bir işlevi yerine getiren Ziya Gökalp'in Türkçülük fikir anlayışı, büyük bir önem taşımaktadır. Onun Türkçülük fikri sosyal, kültürel, siyasal ve politik özellikler içermektedir. Bu özellikleri Türk milletinin tanımı, milli kültür ve medeniyeti, dil ve eğitim, modernleşme ve Batılılaşma, milliyetçilik ve sosyal dayanışma anlayışıyla ele alarak Türkiye Yüzyılını incelemek mümkündür. Ziya Gökalp'a göre Türk milleti aynı dili konuşan, kültürü paylaşan, ortak tarih bilincine sahip insanların bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Milli kültür ise bir milletin kendi kültürel değerlerini ve yaşam biçimini yansıtırken medeniyet, evrensel ilkelere bağlı olarak gelişen bilim, teknoloji gibi özellikleri ifade etmektedir. Gökalp modernleşmeyi, bilim ve teknolojiyi esas alarak toplumu ileri taşımakla birlikte Batılılaşmayı, milli kültürü ve Türk kimliğini kaybetmeden evrensel değerleri kabul etmek olarak görmektedir. Bu bağlamda Türk milletinin bu aşamalarda kendi kültürel değerlerini korumasını gerektiğini önemle açıklamaktadır. Gökalp, milliyetçilik ve sosyal yardımlaşmayı bir arada ifade ederek milliyetçiliğin toplumda ayırım yapmadan herkesin

* Türkoloji ve Siyaset Bilimi Bilim Uzmanı. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Doktora Öğrencisi. dilaynakis.16@gmail.com

refahını ve mutlu olmasını sağlamakla görevli olduğunu, böylece sosyal dayanışma ortaya çıkararak toplumun ortak değerler yaratıp bu değerlerle toplumda birliğin oluşacağını düşünmektedir. Türkiye'deki sosyal devlet anlayışı, Türk Devletleri Teşkilatının faaliyetlerinin ve işbirliğinin artması, Türk savunma sanayisindeki gelişmeler, Türk iç ve dış politikasında izlenen siyaset ve benzeri alanlarda atılan adımlar, Ziya Gökalp'in Türkçülük fikrindeki yansımalarının bugünkü devlet felsefesinde devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ziya Gökalp, Türkçülük Fikri, Türkiye Yüzyılı.

Abstract

Ziya Gökalp is a pioneering thinker in the emergence and development of the idea of Turkism. His scientific studies on Turkism have significantly contributed to the spread of this ideology, which forms the foundation of the state philosophy during the establishment of the Republic of Turkey. Gökalp's understanding of Turkism is of great importance, encompassing social, cultural, political, and ideological characteristics. By examining these aspects—such as the definition of the Turkish nation, national culture and civilization, language and education, modernization and Westernization, and the concepts of nationalism and social solidarity—it is possible to understand the “Century of Turkey.” According to Ziya Gökalp, the Turkish nation consists of people who speak the same language, share the same culture, and possess a common historical consciousness. National culture reflects a nation's cultural values and way of life, while civilization denotes the development of universal principles such as science and technology. Gökalp views modernization as advancing society based on science and technology, and Westernization as accepting universal values without losing national culture and Turkish identity. In this context, he emphasizes the necessity for the Turkish nation to preserve its cultural values during these stages. Gökalp expresses nationalism and social solidarity together, stating that nationalism is responsible for ensuring the welfare and happiness of all people without discrimination, thus fostering social solidarity and unity through shared values. The contemporary reflections of Gökalp's Turkism can be seen in various areas such as the social state understanding in Turkey, the increasing activities and cooperation of the Organization of Turkic States, developments in the Turkish defense industry, and the political strategies in Turkish domestic and foreign policies.

Keywords: Ziya Gökalp, Idea of Turkism, Century of Turkey.

Giriş

Türkçülük akımının fikir babası olan Ziya Gökalp, 23 Mart 1876 tarihinde Diyarbakır'da doğmuştur. Babası, evrak memuru Mehmet Tefvik Efendi (1851-1890); annesi Zeliha Hanım'dır (1856-1923) (Ülken, 2001: 304). Babası Mehmet Tefvik Efendi, Ziya Gökalp'in Namık Kemal gibi vatan ve hürriyet sevdalısı olmasını istemiştir. Ailesinin özellikle de babasının isteği ve düşünceleri, Ziya Gökalp'in düşünce dünyasını oluşturmuştur.

Ziya Gökalp, ilköğrenimini Mercimek Örtmesi Mahalle Mektebi'nde tamamladıktan sonra 1886 yılında Mektebi Rüştüye-i Askeriyye'ye (Askeri Lise) girmiştir. Vatan ve hürriyet hakkındaki fikirlerini, burada eğitim görürken öğretmen Kolağası İsmail Hakkı Bey'den edinmeye başlamıştır (Tanyu, 1981: 1-3). 1891 yılında ise İdadi-i Mülkiye'ye başlayarak Dr. Yogi'den felsefe; Mehmet Ali Ayni'den tarih dersleri alarak fikir dünyası zenginleşmiştir. İdadi-i Mülkiye'nin eğitim süresinin 7 yıla çıkması ve toplumun yaşadığı ekonomik sıkıntılar nedeniyle Ziya Gökalp, eğitimini yarıda bırakarak Diyarbakır'a dönmüştür (Tütengil, 1956: 6); ancak 1895 yılında kardeşiyle yeniden İstanbul'a dönerek parası olmadığı için ücretsiz olan Veteriner Mektebi'ne kayıt yaptırmıştır (Tuncay, 1978: 34). Ziya Gökalp, bu okulda eğitime başlamasının ardından okulda yasaklı yayınlar okuması ve derslerde düşüncelerini dile getirmesiyle dikkat çekmiştir. Bunun üzerine 1899 yılında soruşturma geçirerek cezaevine gönderilmiştir ve 12 ay cezaevinde kaldıktan sonra okuldan uzaklaştırılarak Diyarbakır'a sürülmüştür. 1900 yılında Diyarbakır'da küçük memuriyetlerde çalışmaya başlayan Ziya Gökalp, Türkçülük üzerine çalışmalarını devam ettirmiştir. 1903 yılından sonra Diyarbakır Ticaret Odası'nda birçok görev üstlenmiş, aynı zamanda Vilayet gazetesinin başyazarlığını yapmıştır (Tuncay, 1978: 45-46). 1908 yılında ise İttihat ve Terakki'nin Diyarbakır başta olmak üzere Van ve Bitlis'in müfettişliğine atanmıştır (Binbaşıoğlu, 1995: 121). Bir yıl sonra 1909 yılında Darülfünun'da öğretmenlik yapmak için İstanbul'a gitmiştir; ancak beklediği gibi olmamıştır ve yeniden Diyarbakır'a dönerek Peyman gazetesini çıkarmıştır. 1909 yılında İttihat ve Terakki'nin Selanik'e göndermesi üzerine Gökalp, Selanik'te bir süre yaşayarak yazın ve fikir hayatını sürdürmüştür (Nüzhet, 1931: 47). 1912 yılında tekrar İstanbul'a dönmüştür ve hayatının dönüm noktası başlamıştır (Tanyu, 1981: 75). Darülfünun ve Eğitim Fakültesi'nde Gökalp'in eğitim hakkındaki fikirleri kabul edilmiştir ve müfredat, onun tavsiyeleriyle yeniden düzenlenmiştir (Binbaşıoğlu, 1995: 121). Bunun üzerine 1913-1914 yıllarında Milli Eğitim Bakanlığı görevi teklif edilmişse de Gökalp, bu teklifi kabul etmeyerek Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümündeki öğretim üyeliği görevine devam etmiştir. Bu göreviyle İstanbul Üniversitesi'nde ilk sosyoloji profesörü olarak anılmaya başlanmıştır. Ayrıca ünlü sosyolog Durkheim'den etkilenmesiyle ve çalışmalarında Durkheim'i model almasıyla Türk Sosyoloji Ekolünü kurmuştur (Gürsoy ve Çapcıoğlu, 2006: 91).

Ziya Gökalp, fikirleri ve araştırmalarıyla güçlü bir araştırmacı, edebi kişiliği ve kuvvetli kalemıyla güçlü bir şairdir. 1914 yılında Kızılelma'yı, 1918 yılında Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak eseriyle Yeni Hayat adlı şiir kitabını yayınlamıştır. Eserlerinin yayınlandığı bu dönemlerde 1919 yılının ilk ayında asayiş bozma ve Ermenilere zor kullanma gerekçesiyle Malta'ya sürgün edilmiştir ve 1921 yılında Kars Savaşında esir alınan İngilizlerin karşılığında esir Türklerin bırakılmasıyla serbest bırakılmıştır. 1922 yılında Eğitim Fakültesi'nde felsefe derslerine girmeye başlamış, bir yandan

düşüncelerini aktardığı dergi faaliyetlerine devam etmiştir. Küçük Mecmua dergisini bu dönemde çıkarmıştır (Nüzhet, 1931: 166-167). 1923 yılında Kültür Yayınları Daire Müdürlüğüne getirilmiş ve bu yılda Türkçülüğün Esaslarını yayınlamıştır. 11 Ağustos 1923 tarihinde Diyarbakır'dan milletvekili olan Gökalp, anayasanın hazırlanmasına destek vermiştir. Bununla birlikte çalışmalarına ara vermeden devam etmiştir ve Yeni Türkiye dergisini çıkarmıştır. Türk Medeniyet Tarihi eserini de tamamlamak için uğraşmış, Türk dil çalışmalarına katkı sağlamıştır (Tuncay, 1978: 61). Tüm bu çalışmaları yaparken hastalanan Ziya Gökalp, hastalığı sürecinde Türk Medeniyet Tarihi ve Çınaraltı çalışmalarını sürdürmüştür; ancak 1924 yılında hastalığı ilerlemiş, 25 Ekim 1924 tarihinde vefat etmiştir (Tanyu, 1981: 156-161). Türkçülük fikri başta olmak üzere Kızıl Elma, Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak, Yeni Hayat, Altın Işık, Türk Töresi, Doğru Yol, Türkçülüğün Esasları, Türk Medeniyet Tarihi eserleriyle ve Turan şiiriyle hafızlarda yerini almıştır.

Ziya Gökalp, yaşamı boyunca düşüncelerini hayata geçirebilmek için idealist yapısıyla her daim mücadele etmiştir. Türkçülük fikrini dile getirdiği için cezaevinde kalmış, sürgün yemiş; ancak hiçbir dönem ümidini kaybetmeden kararlılıkla yoluna devam etmiştir. Bu çalışmanın amacı, Ziya Gökalp'in uzun yıllar boyunca vermiş olduğu mücadelenin nedeni olan Türkçülük fikrini anlamak ve onun fikirlerinden hareketle günümüz Türkiye Yüzyılına bakmaktır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasında devlet felsefesi olan Ziya Gökalp'in fikirlerinin bugün nasıl devam ettiğini ortaya koymak bu çalışmanın hedefini oluşturmaktadır.

1. Ziya Gökalp'in Türkçülük Anlayışı

Türkçülüğü sistemleştiren Ziya Gökalp, Türkçülük hakkındaki düşüncelerini Türk kime denir sorusunu sorarak başlamaktadır. Gökalp için Türk olarak doğmak, Türk olmak için yetersizdir; Türk gibi duymak, hissetmek ve çalışmak gerekmektedir.

Ziya Gökalp'e göre Türk olmak, aynı kanı taşımakla veya aynı ırktan olmakla yeterli değildir; Türk olmak için ilk önce kültürün yerine kullandığı Türk harsını bilmek ve Türk düşüncesi için çalışmak gerekmektedir. Bu şartlar olmadan aynı kanı taşımamanın ve ırka ait olmanın bir anlamı yoktur. Farklı kandan ve ırktan olan bir birey, Türk harsıyla terbiye edilmişse ve Türk düşüncesiyle çalışıyorsa Türk olarak kabul edilebilmektedir. Böylece Türk halkı için kendi diliyle konuşan ve kendine dinini benimseyen her birey, Türk'tür anlayışı ortaya çıkmaktadır (Filizok, 2005: 161-162). Gökalp'in bakış açısıyla diliyle Türk'üm diyen, bunu içtenlikle benimseyen ve Türklük için çalışan her birey, Türk'tür.

Ziya Gökalp, kime Türk denileceğini açıkladıktan sonra Türkçülük fikrinin ne olduğunu açıklamaktadır. Ona göre Türkçülük, Türk milletini ileriye taşımak ve yükseltmektir. Burada millet kelimesi önem taşımaktadır. Ziya Gökalp milleti; dili, dini, ahlakı ve sanat anlayışı bir olan, aynı terbiyeyi almış bireylerin bir arada olduğu zümre olarak tanımlamaktadır (Gökalp, 2007: 181-185). Bu bağlamda Türk milleti; ortak bir dili, dini, sanatı, kültürü ve tarihi olan insanlardan oluşmaktadır.

Görülüyor ki Türk olmak için, yalnız Türk kanı taşımak, Türk ırkından olmak kâfi değildir. Türk olmak için her şeyden evvel Türk harsı ile terbiye görmek ve Türk mefkûresi için çalışmak şarttır. Bu şartları haiz olmayanlara, kanca ve ırkça Türk olsalar bile Türk unvanı veremeyiz... Mademki Türk olmanın esas şartları Türk harsıyla terbiye görmek ve Türk mefkûresi için çalışmaktır, kanca ve ırkça başka bir ırka mensup olduğu halde, bu iki şartı haiz bulunanlar da Türk sayılmak lâzım gelmez mi? Filhakika, milliyet için kabul ettiğimiz esasî şartlara göre, bu gibi kim-seleri de Türk addetmek iktiza eder (Gökalp, 1980: 33).

Gökalp'in ortak soy ve aynı kandan gelen etnik bir grup açıklamaması dikkat çekicidir. Gökalp, Türk halkını ortak dil ve kültürü olan bir zümre olarak açıklamaktadır. Türklük için kan ve soy birliğini gerekli görmeyen Gökalp, Türkçe konuşan ve aynı kültür terbiyesiyle yetişmiş, aynı ülküye sahip olan bireylerin olmasını yeterli görmektedir.

Yeni Türkiye'ye gelecek gayr-i Türkler ancak Türkleşmek ve Türklüğe temessül etmek arzusu ile gelebilirler... Milliyet de, din gibi kalben tastik ve lisanen ikrar şartlarına bağlıdır. Lisaniyle Türküm deyen ve samimi olarak kalbinde bu kanaati taşıyan her fert Türk'tür... Türk olmak için Türk doğmak kâfi değildir. Türk gibi duymak, Türk gibi düşünmek, bilhassa Türk gibi irade edip Türk gibi çalışmak ta lâzımdır. Kimin ve ne dereceye kadar Türk olduğunu ancak içtimai sireti gösterecektir. O halde Hakikî Türk, Türkçülük için büyük fedakârlıklarda bulunandır diyebiliriz (Gökalp, 1980: 35-37).

Görülmektedir ki Gökalp'e göre Türk olmak için Türk gibi düşünmek, hissetmek ve yaşamak çok kıymetlidir. Kan ve soy birliği olmadan dil, kültür ve düşünce bakımından bu şartları sağlayan herkes kendine Türk diyebilmektedir.

Ziya Gökalp, Türkçülük ve Turancılık kavramını ayırmaktadır. Milletin kendine ait bir tarihi ve kültürel zümresi bulunmaktadır. Örneğin; Türkler, Oğuz Türklerindedir. Türkiye, Azerbaycan, İran ve Harezmi bölgelerindeki Türkmenler, Oğuz grubundandır. Bu anlamda Gökalp'e göre Türkçülüğün yakın ülküsü Oğuz İttihadı'dır. Türkçülüğün uzak ülküsü ise Turan'dır. Gökalp' e göre Turan kelimesi, Turlar kelimesinden gelmekte olup Türkler anlamı taşımaktadır. Gökalp, anlamından hareketle Türkleri ifade eden kapsayıcı bir isim olmakla birlikte Turan, tarihi süreçten itibaren bütün Türkleri birleştiren unvan olarak ifade etmektedir. Turan kelimesi; Oğuzları, Kırgızları, Özbekleri, Tatarları, Yakutları kültürde bir araya getirmektir. 1923 yılında yüz milyon olarak belirttiği Türklerin bir millet halinde bir araya gelmesini en güçlü duygu kaynağı olarak gören Gökalp, Turan'ı o gün için uzak bir hayal gibi görmüştür; ancak geçmişte hayali bir ülkü olarak görülen Türklerin milli devlet kurmasının gerçekleştiğini de vurgulamaktadır (Gökalp, 2007: 186-189). Hayal olarak görülen Türklerin milli bir devlet kurmasının gerçekleştiği gibi Turan ülküsünün de bir gerçek olabileceğine inanmıştır. 1920'li yıllarda Kızıl Elma olarak adlandırdığı Turan ülküsünü bir hayal olarak gören Ziya Gökalp, Türk dünyasının günümüze kadar kat ettiği yolları ve bugünkü durumunu görebilseydi bu inancının ve hayalinin nasıl gerçekleştiğiyle gurur duyardı.

Ziya Gökalp, Türkçülük hakkındaki fikirlerini esas olarak Türkçülüğün Esasları kitabında açıklamaktadır. Bu kitapta Türkçülüğü, 8 başlığa ayırarak düşüncelerini

ifade etmektedir: Gökalp, Lisanî Türkçülük ile milli bir dil anlayışı ortaya koymaktadır. Türkiye'nin milli dilinin İstanbul Türkçesi olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte konuşma diliyle yazı dili arasında bir farkın olmaması ve yabancı sözcüklerin Türk dilinde yaygınlaşmaması gerektiğini ifade etmektedir. Bediî Türkçülük ile Türklerin bir sanat ve estetik anlayışının olduğunu, tarihi süreçte camiler, saraylar, türbeler, köprüler, çeşmeler gibi eserler ortaya koyarak Eski Türklerin bir sanat zevki ortaya koyduklarını söylemektedir. Türklerin, kendine özgü bir sanat anlayışı bulunmaktadır. Ahlaki Türkçülük ile büyük milletlerin bir alanda diğer milletlerden önde ve Türklerin tarihin ilk dönemlerinden itibaren ahlaki faziletlerin öncüsü olduğunu belirtmektedir. Türklerin mağlup olan milletlere onların dil, din gibi kültürel haklarına izin vermesi ve zor kullanmaması, müdahale etmemesi bu konuda önemli bir örnek teşkil etmektedir. Hukuki Türkçülük ile Ziya Gökalp, Türklerin asri bir hukuk oluşturması gerektiğini savunmaktadır. Milli hukukun teokrasiden ve klerikalizmden kurtararak Türkçüğün gayesinde asri bir devleti oluşturan adalete, eşitliğe ve hürriyete dayalı kanunlar yapmak gerektiğini açıklamaktadır. Ne kadar çok teokrasiye ait kural ve kanun varsa son verilmelidir. Dini Türkçülük ile dini kitapların, hutbelerin, vaazların Türkçe okunması; çünkü bir milletin dini kitapları anlayıp özümsemesi için kendi dilinde anlayarak okunmasını gerekli görmektedir. Ziya Gökalp İktisadi Türkçülük ile Eski Türklerden itibaren Türklerin ticarete yabancı olmadığını ve Türk milletinin refahını sağlamakla iktisadi başarı sağlanabileceğini düşünmektedir. Türklerin bundan sonraki hedefinde iktisadi ülküsü, milli olan büyük sanayileşmenin kurulması olmalıdır. Siyasi Türkçülük ile Türkçülüğü siyasi bir fırka görmeyen Gökalp, Türkçülüğü asri bir cereyanda ilmi, felsefi ve sanatsal bir mektep olarak görmektedir. Ayrıca siyasi Türkçülükle halkçılığı bir arada ele almaktadır. Her Türkçünün siyasal arenada halkçı olmasını söyleyen Gökalp'e göre siyasette mesleğimiz halkçılık; harsta mesleğimiz Türkçülük olmalıdır. Son olarak Felsefi Türkçülük ile her milletin kendine özgü bir felsefesi olduğunu; bu bağlam ahlakta, sanatta, iktisatta nasıl bir Türkçülük fikri varsa felsefede de olmasını gerektiğini vurgulamaktadır. Savaşta dahi kazananla kaybedenin bir felsefesi bulunmaktadır. Gökalp'a göre Türk felsefesi; Asya, Avrupa ve Afrika'daki milletlerin felsefesinden oldukça yüksektir; ancak felsefi Türkçülükle Türk halkında var olan milli felsefeyi ortaya çıkarmak gerekmektedir (Gökalp; 2007: 237-291). Görülmektedir ki Ziya Gökalp'in düşünce dünyası, Türkçülük fikri temeline dayanmaktadır. Bu düşünceyle kültürel, siyasal, sosyal ve ülkü birliğini esas alan Türk milletinin birlikteliği söz konusu olmaktadır.

Ziya Gökalp'in düşünce dünyasında devlet merkezde yer almaktadır. Onun devlet anlayışında dil, kültür ve din esasıyla kurulan ulusa aidiyet kimliğinin verildiği ve her bireyin eşit olduğu modern ulus devleti bulunmaktadır (Tokluoğlu, 2013: 116). Bu anlayışında birlik, beraberlik ve sürekliliğin kaynağı olarak insanları birleştiren Türk kültürünün öne çıkması dikkat çekicidir. Gökalp'in milliyetçilik anlayışının kültürel Türkçülüğe dayandığını belirten Parla 'ya göre Gökalp'in hars olarak ifade ettiği dil ve kültür milliyetçiliği, Gökalp'in Türkçülük fikrini oluşturmaktadır (Parla, 1989: 43). Bu noktada Ziya Gökalp'in hars kavramı önem taşımaktadır. Bir ulusun oluşabilmesi için hars birliğinin olması gerektiğine dikkat çeken Gökalp, hars birliğiyle ortak dil, duygu ve terbiyeyi, yani bir kültürü vurgulamaktadır. Hars, bir ulusun ortak duygularını ifade ettiği için milli bir özellik taşımaktadır. Ayrıca hars ve medeniyet birbirinden farklıdır. Hars, bir milletin ortak değerleriyken medeniyet; birçok ülkenin benzer

özelliklerini kapsayan, akıllara yaratılan, taklit edilebilen tekniklerdir. Bununla birlikte hars, millidir; medeniyet, evrensel bir kavramdır. Medeniyette bilgi, bilim, teknik gelişmeler öne çıkmaktadır. Hars, doğal bir gelişmedir; medeniyet, bireylerin iradesiyle meydana gelmektedir (Gökalp, 2007: 65). Ziya Gökalp, hars ve medeniyet arasındaki farkı, kısaca aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- Hars, millidir; medeniyet beynelmiledir.
- Medeniyet, bir milletten diğer milletlere geçebilirken hars, geçemez.
- Bir millet, medeniyetini değiştirebilir; ancak harsını değiştiremez.
- Hars, ilham ve duygular aracılığıyla yapılırken medeniyet, akıl aracılığıyla yapılır.
- Medeniyet; iktisadi, hukuki, ahlaki, dini vd. fikirlerin mecmuudur (Gökalp, 2017: 22).

Gökalp, hars ve medeniyet arasında ayrımı belirtirken her şeye rağmen milli kültürün korunması ve yaşatılması gereğinin de altını çizmektedir; çünkü Gökalp'e göre kültürü güçlü; ama medeniyeti zayıf olan bir milletin, medeniyeti güçlü; ama kültürü zayıf olan milletten her daim daha güçlü olduğunu düşünmektedir (Gökalp, 2007: 81). Türkçülük, her şeyden önce millet ve vatan ülküsüne kıymet vermektedir (Gökalp, 2007: 141). Türkler için millet ülküsü, Türkçülük 'tür ve bunun kökeni milli harsa dayanmaktadır; eğer milli ülküden uzaklaşırsa milli iktisattan da yoksun olunmaktadır (Gökalp, 1973:72). Devlet ülküsünün güçlü olabilmesi için milletin, devletin, ümetin hepsi önemlidir ve bir güç kaynağıdır.

“Devlet ve yurt kurumları ulusal ülküye dayanırsa, hayatları sonsuzdur. Bireylere dayanırlarsa, yıkılmaya mahkumdur... Devletler kesinlikle ulusal ülkelere dayanmalı ve her yurt, ne olursa olsun, bir ulusun yurdu olmalıdır ki, yaşayabilsin... O hâlde, görüyoruz ki dil topluluğu, aynı zamanda 'devlet' ve 'yurt' kavramlarını da kapsar” (Gökalp, 2005: 102-103).

Devlet, millet ve vatan ülküsü yaşatmak ise her zaman milli harsa, yani milli kültüre bağlıdır. Bu nedenle milli kültürü korumak ve yaşatmak, Türk milletinin bir görevidir. Böylece Türk milleti, her alanda güçlü bir devlet olarak var olmaya devam edebilecektir.

Ziya Gökalp, Türkçülük fikriyle Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundaki devlet felsefesini oluşturmuştur. Onun düşünceleri Türkiye Cumhuriyeti'nin ortaya çıkmasını şekillendirmiştir ve Atatürk ilke ve inkılaplarının temelini atmıştır. Nitekim Mustafa Kemal Atatürk de Ziya Gökalp'i fikirlerinin babası olarak görmüştür (Eren, 1972: 173). Türk milliyetçiliğiyle kültürel, sosyal, siyasal ve ülkü birliğini esas alan bir millet birlikteliğinin temelini atan Ziya Gökalp, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yüksek ideallere ulaşmasında etkili olmuştur. Bugün de Türkçülük fikriyle ve Turan ülküsü hedefiyle yaşamaya devam etmektedir.

2. Ziya Gökalp ve Türkçülük: Teoriden Pratiğe

Ziya Gökalp'in Türkçülük fikrinden hareketle günümüzde Türkiye Cumhuriyeti'nin 100.yılıyla başlayan, Türkiye Yüzyılı olarak adlandırılan dönemi ele almak mümkündür. Türkçülük fikri; sosyal, kültürel, siyasal ve politik özellikler içermektedir. Bu özellikleri Türk milletinin tanımı, milli kültür ve medeniyeti, dil ve eğitim, modernleşme ve Batılılaşma, milliyetçilik ve soysal dayanışma anlayışıyla Türkiye Yüzyılı incelenebilmektedir.

Ziya Gökalp, Türk milletinin tanımını yaparken kültürel birlikteliğe dikkat çekmektedir. Ona göre Türk milleti aynı dili konuşan, kültürü paylaşan, ortak tarih bilincine sahip insanların bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Mustafa Kemal Atatürk'ün Ne Mutlu Türk'üm Diye sözünü karşılayan bu millet tanımı, Türkiye'nin devlet felsefesini oluşturmaya devam etmektedir.

Türkiye'de yaşayan Kürt, Laz, Çerkez gibi diğer etnik gruplar, Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet egemenliğine ve sınırlarında yaşadığı için devletin resmi dilini konuşmaktadır, aynı kültürü ve ortak bir tarihi yaşatmaktadır. Bu nedenle Ziya Gökalp'in kan ve soy ayırımına dayandırmadığı ortak dil ve kültür birliğini savunduğu millet anlayışı, bugün 85 milyon nüfusu olan Türk Cumhuriyeti'nin birlik ve bütünlüğünü sağlamaktadır. Bunun yanı sıra devletin içinde ve sınırında bölücü faaliyetler yürütmeyi amaçlayan gruplar ve terör örgütleriyle mücadele, Türk Silahlı Kuvvetleri başta olmak üzere İçişleri ve Dışişleri Bakanlığı tarafından başarıyla gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda 2016- 2017 yılında Fırat Kalkanı Harekâtı, 2017-2020 yılına kadar Bahar Kalkanı Harekâtı, 2018 yılında Zeytin Dalı Harekâtı, 2019 yılında Barış Pınarı Harekâtı, 2019 yılında Pençe Harekâtı, Pençe 2-3 Harekâtı, 2020 yılında Pençe-Kartal Harekâtı ve Pençe-Kaplan Harekâtı, 2021 yılında Pençe Kartal-2 Harekâtı, Pençe-Yıldırım ve Pençe-Şimşek Harekâtları, 2022 yılında Pençe-Kilit Harekâtı ve Pençe-Kılıç Harekâtı düzenlenerek 2023 yılına Türk Cumhuriyeti Devleti'nin güney sınırı güvenlik altına alınmıştır ve alınmaya devam etmektedir (BBC Pençe Harekâtı, 2024).

Türkiye Yüzyılı çalışmalarından biri olan Huzurun Yüzyılı sloganıyla Bağımsız Bütünlük sağlama mücadelesinde Türkiye, son yıllarda dünyanın en zor stratejik jeopolitik konumuna rağmen göstermiş olduğu ulusal güvenlik planlarıyla bu konuda dönüşümü olan ülkelere rehber olmaktadır. Türkiye Yüzyılında, toplumun farklılarıyla birlikte bütünlüğü pekiştirerek toplumun huzur ve refahını düşünen ve sağlayan bir yönetim anlayışıyla devam edilecektir (Türkiye Yüzyılı Huzurun Yüzyılı, 2024). Bunun yanı sıra 2009 yılında Türk Dünyasından devletlerin bir araya geldiği Türk Devletleri Teşkilatı da önemli bir adımdır. 2023 yılında 10. Zirveyi düzenleyen Türk Devletleri Teşkilatı; işbirliği alanlarıyla, kurduğu ilişkili kurumlarla ve uluslararası ortaklarla Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan'ın üye; Macaristan, Türkmenistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin gözlemci üye olduğu ekonomik, siyasal, kültürel Türk birliğini sağlamaktadır (Türk Devletleri Teşkilatı, 2024). Örneğin; Türk Devletleri Teşkilatı'nın kuruluşlarından biri olan TÜRKSOY, ortak Türk kültürünü gelecek nesillere aktarmak ve dünyaya tanıtmak için faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu faaliyetler arasında Türk Dünyası Gençlik Formu, Türk Dünyası Kültür Başkentleri, Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali gibi düzenlenen kültürel programlar, Türk Dünyasını canlandırma ve bir araya getirme işlevini gerçekleştirilmektedir.

Ziya Gökalp'in aynı dil, kültür ve ortak tarih anlayışına sahip olanların bir arada olması olarak tanımladığı Türk milletinin, Türkiye Yüzyılında vücut bulmuş hali Türk Devletleri Teşkilatı'dır. Ayrıca Ziya Gökalp'in, 1920'li yıllarda uzak bir hayal olarak gördüğü Kızıl Elma dediği Turan ülküsü, bugün güçlü adımlarla gerçekleşmeye başlamıştır.

Ziya Gökalp'in Türkçülük fikrindeki önemli bir başka kavram hars ve medeniyettir. Milli kültür ve medeniyeti ise birbirinden ayırarak açıklamaktadır. Gökalp'e göre milli kültür, bir milletin kendi kültürel değerlerini ve yaşam biçimini yansıtırken medeniyet, evrensel ilkelere bağlı olarak gelişen bilim, teknoloji gibi özellikleri ifade etmektedir. Aynı yaklaşımı modernleşme ve Batılılaşma konusunu açıklarken de göstermektedir. Gökalp modernleşmeyi, bilim ve teknolojiyi esas alarak toplumu ileri taşımak; Batılılaşmayı, milli kültürü ve Türk kimliğini kaybetmeden evrensel değerleri kabul etmek olarak görmektedir. Bu bağlamda Türk milletinin bu aşamalarda kendi kültürel değerlerini korumasını gerektiğini önemle açıklamaktadır.

Türkiye Yüzyılı'nın hedeflerinde Kalkınma, Güç, Başarı, Bilim, İletişim, Dijital, İstikbal, Barış Yüzyılı sloganlarının içeriğindeki projeler; Ziya Gökalp'in hars ve medeniyet anlayışını yansıtmaktadır.

Kalkınma Yüzyılı hedeflerinde kapsayıcı ve küresel büyüme amaçlanmaktadır. Türkiye, ithal girdinin azaldığı ve katma değerli üretimde ihracatın arttığı milli ve yerli ekonomik oluşumun içinde yer almaktadır. Yatırım, üretim, istihdam ve ihracatın büyüyerek gerçek ekonomik verilerin yükselmesi en büyük hedeftir (Türkiye Yüzyılı Kalkınmanın Yüzyılı, 2024). Milli kültürün yaşatılmasında milli iktisadın önemli olduğunu vurgulayan Ziya Gökalp, milli ve yerli ekonomiyi savunmaktadır. Yerli ve milli kalkınma stratejileri hakkında atılan her adım Türkiye'nin gücünü dünyaya göstermektedir. Ekonomik gelişmeler ve tüm sektörlerdeki yenilikçi dönüşümler Türkiye'nin jeopolitik bir güç olarak yükseltmektedir ve küresel kabulünü gerçekleştirmektedir (Türkiye Yüzyılı Gücün Yüzyılı, 2024). Böylece Gücün Yüzyılı hedefinde daima zirveye ulaşmak esas alınmaktadır. Gücün arkasında ise başarılı olmak gerekmektedir. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılındaki bir başka hedef, ilk ve en olmanın gururuyula Başarı Yüzyılı'nı Türkiye'ye yaşatmaktır. Türkiye gücünü ve başarı kaynağını, var olduğu aziz toprakların tarihinden almaktadır. Spordan, sağlığa; enerjiden üretime ve birçok alanda uluslararası rekabette gurur veren başarıya imza atmaktadır. Türkiye Yüzyılında devletin bütün organlarıyla dünyanın dört bir yanında başarılı olma mücadelesi verilmeye devam edecektir (Türkiye Yüzyılı Başarının Yüzyılı, 2024). Ziya Gökalp'in Türkçülük fikrinde milli kültürümüzü ve politikamızı ortaya koyan başarılar göstermek önem taşımaktadır. Türk milletinin uluslararası rekabet alanlarında mücadele etmesi ve başarılı olması, Tür milletinin dünya gücü olma yolundaki başarısını arttırmaktadır.

Türkiye Yüzyılı hedeflerinden manevi miras olarak görülen Bilim Yüzyılı sloganı da dikkat çekmektedir. Bu hedefte Mustafa Kemal Atatürk'ün "Bilim ve fen neredeyse orada yer alacağız" sözü ilham kaynağı olmaktadır. Türkiye'de bilimsel ve teknolojik gelişmeler, daha ileriye taşımak adına yenileşmeye Türkiye Yüzyılında devam etmektedir. Bilimsel alanda insanın yaşam kalitesini arttıracak yatırımlar, teknolojiye büyüme hızını arttıracaktır (Türkiye Yüzyılı Bilimin Yüzyılı, 2024). Bununla birlikte etkili

çözümler ve doğru iletişim sloganıyla İletişim Yüzyılı, Türkiye'nin artan milli ve yerli teknolojik imkânlarıyla güvenlik ve uluslararası ilişki stratejilerinde doğru bilginin aktarımını enformasyon teknolojilerindeki yeniliklerle oluşturacaktır (Türkiye Yüzyılı İletişim Yüzyılı, 2024). Teknolojik gelişmeler, beraberinde dijital dünyayı da getirmektedir. Bilimin ve iletişimin de bir parçası olan Dijital Yüzyılı; insan, süreç ve teknoloji odaklı gelişmeyi hedeflemektedir. Türkiye Yüzyılı'nın bir parçası olan dijital yüzyıla çağa uyum sağlayan ülke konumundan çağa yön veren ülkeye geçiş planlanmaktadır. Bu planlamadaki dijital dönüşümle eşitlik ilkesi göz önünde bulundurularak ülkedeki ve yurtdışındaki tüm vatandaşlara hizmet verilmektedir (Türkiye Yüzyılı Dijital Yüzyılı, 2024). Bunların yanı sıra bilim, teknoloji, iletişim, dijitalleşmeyle Türkiye'nin daha fazla zenginleşmesini hedefleyen Üretim Yüzyılı; yerli ve milli, yenilikçi ve yeşil üretimi desteklemektedir. Bu üretim politikasıyla tarımdan sanayiye milli ve yerli üretimin uluslararası alandaki rekabetini ve milli gelirini arttıracak yüksek katma değeri olan ve ileri teknolojilerin üretiminin gerçekleştirildiği bir Türkiye amaçlanmaktadır (Türkiye Yüzyılı Üretim Yüzyılı, 2024). Ziya Gökalp'in medeniyet ve modernleşme düşüncesi bu bağlamda önemlidir. Dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip etmek ve yararlanmak medeniyetin ve modernleşmenin bir parçasıdır. Bu konuda keskin bir tepki koymayan Gökalp, milli kültürü koruyarak dünyadaki bilimsel ve teknolojik ilerlemeyi takip etmek gerektiğini savunmaktadır. Günümüzde Türkiye'de Türkiye Yüzyılı hedefleriyle dünyadaki bu gelişmeler takip edilmektedir. Türk mühendislerinin tasarladığı ve uzaya gönderdiği Türkiye'nin ilk yüksek çözünürlüklü yer gözlem uydusu GÖKTÜRK-2, Türk İnsansız Hava Aracı ANKA, Türkiye'nin ilk yerli elektrikli lokomotif olan E1000, Avrupa Sivil Havacılık Otoritesinden tip sertifikası alan ilk Türk uçağı olan HÜRKUŞ, Türkiye'nin yosundan jet yakıtı üreten Biyorafineri Tesisi, Silahlı insansız hava aracı Bayraktar TB2, Türkiye'nin en büyük askeri gemisi TCG Anadolu gibi birçok yerli ve milli teknolojik gelişmelere örnekler vermek mümkündür. Böylece Türkiye, Mustafa Kemal Atatürk'ün belirttiği muasır medeniyet çizgisine ulaşmaktadır.

Ziya Gökalp, Türkçülük düşüncesinde dil ve eğitimi ise milli kimliğin ve kültürün önemli bir parçası olarak göyerek Türk dilinin sadeleştirilmesini, yabancı kelimelerden korunmasını, Türk dilinin öğretilerek zenginleştirilmesini belirtmektedir.

Türkiye Yüzyılında kadim hazinemiz olarak adlandırılan Değer Yüzyılı hedefi; dünya tarihinin en kadim medeniyetlerine ev sahipliği yapmış olan bu coğrafyanın kültürel değerlerini yaşatmayı amaç edinmektedir. "Kadim hazinemiz, bize emanet" anlayışıyla değerlerin yaşatılması için politikalar yürütülmesi kıymetlidir (Türkiye Yüzyılı Değerlerin Yüzyılı, 2024). Bu coğrafyanın en önemli değeri, milli kültürü korumak ve yaşatmaktır. Ziya Gökalp'in hars olarak belirttiği milli kültürü devam ettirmek, Türk milletinin asli görevidir. Milli kültürün yaşatılmasında dilin önemi çok büyüktür. Aynı dili konuşmak, kültürün değerini nesillere aktarılmasında en önemli araçtır. Bu bağlamda Türkçenin korunması ve doğru bir şekilde öğretilmesi gerekmektedir. Günümüz Türkiye Yüzyılında üniversitelerin TÖMER birimleri, yurt dışında Türkçe öğreten Yunus Emre Enstitüsü ve üniversitelerin Türkoloji bölümleri, Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinde Türkçenin önemini arttırılması, doğru kullanımına teşvik edilmesi, Türkçe okuduğunu anlama ve yorumlama kazanımlarının artması kadim Türkçenin yaşatılması adına yapılan önemli çalışmalarlardır.

Ziya Gökalp, Türkçülük fikrinde milliyetçilik ve sosyal yardımlaşmayı bir arada ifade ederek milliyetçiliğin toplumda ayırım yapmadan herkesin refahını ve mutlu olmasını sağlamakla görevli olduğunu, böylece sosyal dayanışma ortaya çıkarak toplumun ortak değerler yaratıp bu değerlerle toplumda birliğin oluşacağını düşünmektedir.

Türkiye Yüzyılı hedeflerinde kalkınma, huzur, güç, başarı, barış, bilim, üretim planlamaları Türk Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan her vatandaşın refahını ve huzurunu sağlamak için belirlenmiştir. Bununla birlikte her hakka saygı amacıyla Haklının Yüzyılı sloganı; milli dayanışma ve adaletin esas alındığı, insan haklarına saygı içerisinde bulunduğu, sosyal bir hukuk devletinde gücünün değil, haklının güçlü olduğu bir anlayış bulunmaktadır. Türkiye Yüzyılı, doğruluktan yana olup haklının güvencesi sağlanacaktır ve devletin tüm kurumları hakkın ve haklının korunması için çalışmaya devam edecektir (Türkiye Yüzyılı Haklının Yüzyılı, 2024). Ayrıca toplumun yaşamsal zenginliğini düşünerek hazırlanan Verimliliğin Yüzyılı planlaması da Türkiye Yüzyılı'nın hedeflerinden birini oluşturmaktadır. Verimlilik stratejisiyle bütün koşullara rağmen hayati önem taşıyan bütün hizmet faaliyetlerinin vatandaşlar için kesintisiz devam etmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda insan, zaman, çevre ve üretimde verimlilik dikkate alınarak tüm projelerin temeli atılmaktadır ve böylece Türkiye Yüzyılı, verimlilik üzerine oluşturularak dünya gücü olma hedeflenmektedir (Türkiye Yüzyılı Verimlilik Yüzyılı, 2024). Koşulsuz sevgiyle oluşturulan Şefkat'in Yüzyılı hedefi de hem Türkiye'de hem dünyada insanlık hakkının yok sayıldığı durumlarda tepki koymayı esas almaktadır. Türkiye Yüzyılı'nda devlet yönetim geleneklerinden biri olan şefkatli yaklaşımla dünyaya örnek olmak gerekmektedir. Sosyal adaletten sağlığa, eğitimden çalışma hayatına şefkat duygusu, insanlığın vicdanını hatırlamasına yardımcı olacaktır (Türkiye Yüzyılı Şefkat Yüzyılı, 2024). Örneğin; T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Türkiye Aile Destek Programı, Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı, Asker Ailelerine Yönelik Düzenli Nakit Yardım Programı, Doğum Yardımı, Öksüz ve Yetim Yardımı, Şehit Yakınları ve Gazilere Yönelik Yardımlar, Afet-Acil Durum Yardımları, İşe Yönlendirme Yardımı ve Gıda Yardımları programları bulunmakta ve Türkiye'de her bireyin eşit sayıldığı toplumsal yapıda, birlik ve bütünlüğün olduğu; refah ve huzurun gerçekleştirildiği bir Türkiye Yüzyılı temeli atılmaktadır. Ziya Gökalp'in milliyetçilik anlayışında, toplumda ayırım yapılmaksızın herkesin eşit olduğu, refah ve huzurun toplumsal birliktelik yarattığı sosyal bir devlet anlayışı hâkimdir. Türkiye Yüzyılı'nda da bu amaç, uygulamalı bir şekilde devam ettirilmektedir.

Türkiye Yüzyılı hedeflerinde barış, istikrar, istikbal ve gençlik büyük bir önem taşımaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" sözünden ilham alınarak yurtta ve dünyada Barışın Yüzyılı hedefi belirlenmiştir. Jeopolitik konumuyla stratejik bir yere sahip olan Türkiye, ilkeli taraflılık ve dengede tam bağımsızlık politikasıyla barış, istikrar ve refah oluşturmaktadır. Milli menfaatler, uluslararası ilkeler ve dengeler dikkate alınarak her alanda barışı korumak için çalışılmaktadır (Türkiye Yüzyılı Barışın Yüzyılı, 2014). Bu noktada istikrar öne çıkmaktadır. Sarsılmaz liderlik anlayışıyla Türkiye Yüzyılı'nın bir başka hedefi, İstikrar Yüzyılı olmasıdır. Güçlü bir Türkiye için siyasal istikrarın oluşturacağı güven ve politikalarla ülkedeki ve küresel alandaki krizler aşılmaktadır.

İstikrarın gücüyle güçlü bir geleceğin somut adımları atılmaktadır (Türkiye Yüzyılı İstikrar Yüzyılı, 2024). Türkiye'nin güçlü geleceği için istikbal, millettir. Milletin azmi, gücü, çalışkanlığıyla devletin istikbali parlaktır. Bu istikbalin en büyük parçası ise gençlerdir. Türkiye Yüzyılında hedeflerden 17.si bugünümüz ve yarınımız olarak görülen Gençliğin Yüzyılıdır. Bu politika, geleceğin teminatı olan gençleri “kökü mazide olan ati” anlayışıyla değerlerine bağlı, bilinçli, ufku geniş, azimli, çalışkan, donanımlı bir şekilde geleceğe hazırlamak ve en üst düzeyde yetiştirmek hedefini sürdürmektedir (Türkiye Yüzyılı Gençliğin Yüzyılı, 2024).

Ziya Gökalp'in Türkçülük düşüncesinde yer alan Türkiye Cumhuriyeti yükseltmek ve Türk milletini ileriye taşımak devletin güçlü istikbali olan Türk gençleriyle gerçekleşecektir. Milliyetçilik, Türk milletini yükseltmek ve ileriye götürmektir. Türkiye Yüzyılında hedeflenen politikalarla ve yapılan çalışmalarla, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temel düşüncesinde fikir babası olan Ziya Gökalp'in düşünceleri rehber olmaya devam edecektir.

Sonuç

Türkçülüğün fikir babası olan ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasında devlet felsefesinin temellerini atan Ziya Gökalp, Türk ve millet tanımıyla hars ve medeniyet, modernleşme ve Batılılaşma, dil ve eğitim, milliyetçilik ve sosyal danışma hakkındaki düşünceleriyle öncü bir isim olmuştur.

Ziya Gökalp, kan ve soy ortaklığına dayanmayan, aynı dil ve kültürle ortak tarihe sahip olan Türk milleti tanımıyla dikkat çekmiştir. Ona göre Türk olabilmek için Türk gibi düşünmek, hissetmek ve çalışmak yeterli olmuştur. Ayrıca Gökalp, Türkçülük ve Turancılık fikirlerindeki ince ayrımı da belirtmiştir. Türkçülük, Oğuz grubundan Türklerin bir araya gelmesiyle yakın bir ülküdür; ancak Turancılık, tüm Türklerin bir araya gelmesiyle uzak bir ülküdür. 1920'li yıllarda Türklerin bir devlet kuramayacağı düşüncesine rağmen yeniden bir devlet kurma hayalinin gerçekleşmesi gibi her iki ülkünün bir gün gerçekleşeceğine inanmıştır. Bunun yanı sıra Gökalp, hars ve medeniyet kavramlarının ayrımını da önemle açıklamıştır. Hars, milli kültürdür. Bir devletin ve milletin varlığını güçlü bir şekilde devam ettirebilmesi için milli kültürün korunması ve yaşatılması gerekmektedir. Medeniyet ise dünyadaki bilimsel ve teknolojik takip ederek gerektiğinde yararlanabilmektir. Bu nedenle hars, millidir; medeniyet, evrenselidir. Medeniyet ve modernleşmeden faydalanmak mümkündür; ancak milli kültürden ödün vermemek gerekmektedir. Türk milletinin önemli görevlerinden biri milli kültürden taviz vermeden onu korumaktır. Nitekim Gökalp için Türkçülük, milli kültürü koruyarak Türk milletini ileriye götürmektir.

Ziya Gökalp'in Türkçülük fikrini günümüz Türkiye Yüzyılı hedefleriyle ilişkilendirmek mümkündür. 2023 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin 100.yılıyla başlayan Türkiye Yüzyılı, yayınlanan 16+1 hedefiyle dikkat çekmektedir. Buradaki hedef sayısı tesadüf değildir. 16 sayısı, Türkiye Cumhuriyeti devlet forsununda da bulunan tarihi süreçte kurulan 16 Türk devletini sembolize etmektedir. +1 ise Türkiye Cumhuriyeti Devleti'dir. Bu hedefler sürdürülebilirlik, huzur, kalkınma, değerler, güç, başarı, barış, bilim, hak, verimlilik, istikrar, şefkat, iletişim, dijital, üretim, istikbal ve gençlik

yüzyılı ilkelerinden oluşmaktadır. Genel olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin milli ve yerli menfaatlerini esas alan ve aynı zamanda evrensel ilkeleri de taşıyan hedefler bulunmaktadır. Ziya Gökalp'in ırkçı olmayan aksine toplumsal refah ve huzurun, sosyal dayanışmanın ve kültür birliğinin olduğu, aynı zamanda milli kültür ve ülkü bilinciyle örtüşen bu hedefler, devletin geleneğinin devam etmesinde ve milli politikaların oluşmasında etkili olmaktadır. Örneğin; Türk Devletleri Teşkilatı'nın faaliyetleri, Milli Savunma Sanayisinde üretilen İHA, SİHA gibi milli teknolojilerin üretimi, milli otomobil TOGG'un yapımı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin sınır güvenliği için yapmış olduğu harekâtlar, Türkiye'nin uluslararası teşkilatlardaki milli menfaatleri üstün tutan ve aynı zamanda dünya barışını sağlayan denge politikası yürütmesi gibi birçok çalışma örnek teşkil etmektedir.

Vefatının 100. yılında Ziya Gökalp, dün Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasında fikirleriyle devletin temel felsefesini nasıl oluşturduysa bugün Türkiye Yüzyılı'nın şekillenmesinde de etkili olmayı sürdürmektedir. Bedenen olmasa da fikirleriyle yaşamaya devam edecektir.

Kaynakça

- Binbaşoğlu, C. (1995). *Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Eren, H. (1972). “*Atatürk ve Ziya Gökalp*”. Türk Dili Aylık Dil ve Edebiyat Dergisi- Dosya: Atatürk 1881-1938, 254: 172-177.
- Filizok, R. (2005). *Ziya Gökalp*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gökalp, Z. (2017). *Türk Medeniyeti Tarihi* (haz. A. Duymaz). İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Gökalp, Z. (2007). *Türkçülüğün Esasları* (haz. Mustafa Koç). Bütün Eserleri Bir- Kitaplar. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gökalp, Z. (1973). *Türkçülüğün Esasları*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Gökalp, Z. (2005). *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*. İstanbul: Bordo-Siyah, Türk Klasikleri-İnceleme.
- Gürsoy, Ş. ve Çapcıoğlu, İ. (2006). “*Bir Türk Düşünürü Olarak Ziya Gökalp: Hayatı, Kişiliği ve Düşünce Yapısı Üzerine Bir İnceleme*”. AÜİFD 47 (2): 89-98.
- Nüzhet, A. (1931). *Ziya Gökalp’in Hayatı ve Malta Mektupları*. İstanbul: İkbal Kütüphanesi.
- Parla, T. ve Gökalp, Z. (1989). *Kemalizm ve Türkiye’de Korporatizm*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Tanyu, H. (1981). *Ziya Gökalp’in Kronolojisi*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Tokluğlu, C. (2013). “*Ziya Gökalp ve Türkçülük*”. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 68 (3): 113-139.
- Tuncay, H. (1978). *Ziya Gökalp*. İstanbul: Toker Yayınları.
- Tütengil, C.O. (1956). *Ziya Gökalp Üzerine Notlar*. İstanbul: Türk Sosyoloji Cemiyeti.
- Ülken, H.Z. (2001). *Türkiye’de Çağdaş Düşünce Tarihi*. İstanbul: Ülken Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

- BBC 2024. Pençe harekâtları: Türkiye’nin ‘terörle mücadele’ stratejisi nasıl değişti? <https://www.bbc.com/turkce/articles/c3gyd9050y9o#:~:text=T%C3%BCrkiye%2C%20Suriye%20ve,%22tampon%20b%C3%B6lgeler%22%20de%20olu%C5%9Fturdu>. (E.T.: 28.07.2024).
- Türkiye Yüzyılı, Huzurun Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/huzurun-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).
- Türk Devletleri Teşkilatı. <https://www.turkicstates.org/tr>. (E.T.: 28.07.2024).
- Türkiye Yüzyılı, Kalkınmanın Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/kalkinmanin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Gücün Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/gucun-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Başarının Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/basarinin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Bilimin Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/bilimin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, İletişim Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/iletisiminin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Dijital Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/dijitalin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Üretim Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/uretimin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Değerlerin Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/degerlerin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Haklının Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/haklinin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Verimlilik Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/verimlilikin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Şefkat Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/sefkatin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Barışın Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/barisin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, İstikrar Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/istikrarin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Türkiye Yüzyılı, Gençliğin Yüzyılı. <https://turkiyeyuzyili.com/gencligin-yuzyili>. (E.T.: 28.07.2024).

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.

Extended Abstract:

Ziya Gökalp is a pioneering thinker in the emergence and development of the idea of Turkism. His scientific studies on Turkism have significantly contributed to the spread of this ideology, which forms the foundation of the state philosophy during the establishment of the Republic of Turkey. Gökalp's understanding of Turkism is of great importance, encompassing social, cultural, political, and ideological characteristics. By examining these aspects—such as the definition of the Turkish nation, national culture and civilization, language and education, modernization and Westernization, and the concepts of nationalism and social solidarity—it is possible to understand the “Century of Turkey.” According to Ziya Gökalp, the Turkish nation consists of people who speak the same language, share the same culture, and possess a common historical consciousness. National culture reflects a nation's cultural values and way of life, while civilization denotes the development of universal principles such as science and technology. Gökalp views modernization as advancing society based on science and technology, and Westernization as accepting universal values without losing national culture and Turkish identity. In this context, he emphasizes the necessity for the Turkish nation to preserve its cultural values during these stages. Gökalp expresses nationalism and social solidarity together, stating that nationalism is responsible for ensuring the welfare and happiness of all people without discrimination, thus fostering social solidarity and unity through shared values. The contemporary reflections of Gökalp's Turkism can be seen in various areas such as the social state understanding in Turkey, the increasing activities and cooperation of the Organization of Turkic States, developments in the Turkish defense industry, and the political strategies in Turkish domestic and foreign policies. It is possible to associate Ziya Gökalp's idea of Turkism with today's Turkey Century goals. The Turkey Century, which started in 2023 with the 100th anniversary of the Republic of Turkey, draws attention with the published 16+1 goal. The number of goals here is not a coincidence. The number 16 symbolizes the 16 Turkish states established in the historical process, which are also on the state seal of the Republic of Turkey. +1 is the Republic of Turkey State. These goals consist of sustainability, peace, development, values, power, success, peace, science, rights, efficiency, stability, compassion, communication, digital, production, future and youth century principles. In general, there are goals that are based on the national and local interests of the Republic of Turkey and also carry universal principles. Unlike Ziya Gökalp's non-racist, these goals, which include social welfare and peace, social solidarity and cultural unity, and also overlap with the national culture and ideal consciousness, are effective in the continuation of the state's tradition and the formation of national policies. For example; The activities of the Organization of Turkish States, the production of national technologies such as UAVs and SIHAs produced in the National Defense Industry, the construction of the national automobile TOGG, the operations carried out by the Turkish Armed Forces for border security, and the balance policy implemented by Turkey in international organizations that prioritizes national interests and ensures world peace are examples of many works. On the 100th anniversary of his death, Ziya Gökalp continues to be effective in shaping the Turkish Century today, just as he established the basic philosophy of the state with his ideas in the establishment of the Republic of Turkey yesterday. Although not physically, he will continue to live with his ideas